

SpareBank 1 Østlandets redegjørelse for aktsomhetsvurderinger 2023 -konsernnivå

Vedtatt av styret 21.6.2023

Innhold:

Kravene i åpenhetsloven 3

Redgjørelsesplikten 3

Virksomhet omfattet av loven 3

Aktsomhetsvurderinger i egen drift og leverandørkjede 5

Ansvarlighet er forankret retningslinjer 5

Faktiske og potensielle negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold kartlegges og vurderes på følgende måte 7

Disse egnede tiltak er iverksatt for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser basert på virksomhetens prioriteringer og vurderinger 9

Slik følger vi med på gjennomføring og resultater av tiltak 10

Slik har vi kommunisert med berørte interessenter og rettighetshavere om hvordan negative konsekvenser er håndtert 11

Slik sørger vi for eller samarbeider om gjenoppretting og erstatning der dette er påkrevd. 12

Aktsomhetsvurderinger innen utlån til kunder, bedriftsmarkedet 13

Kravene i åpenhetsloven

Åpenhetsloven trådte i kraft 1.juli 2022. Lovens første formål er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester. Lovens andre formål er å sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan bedriften håndterer negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. SpareBank 1 Østlandet (SB1Ø) har vært en del av KAN, Koalisjonen for Ansvarlig Næringsliv, som har arbeidet for en slik lov i Norge.

Redgjørelsesplikten

Loven krever at denne redegjørelsen for aktsomhetsvurderingene minst inneholder:

- a) en generell beskrivelse av virksomhetens organisering, driftsområde, retningslinjer og rutiner for å håndtere faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold
- b) opplysninger om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser som virksomheten har avdekket gjennom sine aktsomhetsvurderinger
- c) opplysninger om tiltak som virksomheten har iverksatt eller planlegger å iverksette for å stanse faktiske negative konsekvenser eller begrense vesentlig risiko for negative konsekvenser, og resultatet eller forventede resultater av disse tiltakene.

Denne redegjørelsen er etter lovens krav gjort lett tilgjengelig på våre hjemmesider og det er i årsberetningen henvist til hvor informasjon er å finne, se Styrets årsberetning, årsrapporten 2022 side 123. Styrets beretning er underskrevet i tråd med reglene i regnskapsloven § 3-5, av samtlige styremedlemmer og daglig leder. Årsberetningen for 2022 henviser til redegjørelsen for 2022, fordi årets redegjørelse utarbeides etter styrets beretning. Denne redegjørelsen for 2023 er derfor særskilt behandlet og vedtatt av styret.

Virksomhet omfattet av loven

Loven gjelder for større virksomheter. SpareBank 1 Østlandet er både som bank og konsern omfattet av lovens definisjon av større virksomheter, både når det gjelder salgsinntekt, balansesum og antall ansatte. Denne redegjørelsen gjelder på konsolidert nivå for konsernet, både morbank og døtre.

Loven omhandler:

- Virksomhetens **forretningsvirksomhet, produkter eller tjenester gjennom leverandørkjeder eller forretningspartnere.** (§4b)
- **Leverandørkjede** defineres som «*enhver i kjeden av leverandører og underleverandører som leverer eller produserer varer, tjenester eller andre innsatsfaktorer som inngår i en virksomhets levering av tjenester eller produksjon av varer fra råvarestadiet.*» (§3d)
- **Forretningspartnere**, som defineres som «*enhver som leverer varer eller tjenester direkte til virksomheten, men som ikke er en del av leverandørkjeden.*» (§3e)

Disse avklaringene gjør at SB1Ø definerer følgende forretningsområder som omfattet av loven:

Aktivitet	Divisjon	Nærmere beskrivelse av aktiviteten	Ansvarlig leder
HR	HR og Juridisk, morbank	HR-arbeid internt i banken, for bankens faste og midlertidige ansatte.	Konserndirektør HR og juridisk
Innkjøp	Forretning s-drift, morbank	Innkjøp av varer og tjenester til driften av banken. Størstedelen av avtalene inngås av SpareBank 1 bankenes felleseide selskap SpareBank 1 Utvikling. Avtalene består til dels av rammeavtaler som bankene og selskapene foretar innkjøp etter, og avtaler der Utvikling mottar leveranser som leveres videre til bankene og selskapene. SB1Ø følger de avtalene som Allianseinnkjøp har inngått på vegne av alle alliansebankene, og har i tillegg fem egne større lokale avtaler.	Innkjøpsdirektør, SpareBank 1 Utvikling, Allianseinnkjøp og Innkjøps- og eiendomssjef SpareBank 1 Østlandet. Konserndirektør Forretningsdrift
Kapital-marked	Organisasjons- og kapital-marked, morbank	Banken driver ikke egen fondsforvaltning, men tilbyr fond fra flere leverandører, som SpareBank1, ODIN, DNB AM, Storebrand, Skagen, KLP, Schrøder, etc. SpareBank1 og ODIN er et felleseid selskap for SpareBank 1 Allianzen, der vi er medeier gjennom vårt eierskap i SpareBank 1 Forvaltning AS. For banken er fondsforvaltere leverandører av finansielle tjenester.	Leder kapitalmarked. Konserndirektør organisasjons-marked og kapitalmarked
IT-systemer	Forretning s-drift, morbank	Banken gjør innkjøp av IT-utstyr, hovedsakelig gjennom avrop på felles avtaler i SB1 Allianzen.	IT-sjef, konserndirektør Forretningsdrift.
Profil-artikler	Innovasjon og forretnings-utvikling, morbank	Bankens markedsavdeling kjøper inn profilartikler til bruk i markedsarbeidet i banken.	Markedssjef. Konserndirektør Innovasjon- og forretningsutvikling.
SB1 Finans Østlandet	Datterselskap	SpareBank1 Finans Østlandet AS er et finansieringsselskap som tilbyr leasing og lån gjennom forhandlere, samarbeidende banker og direkte mot kunder. Selskapet er eid av Sparebank 1 Østlandet (85 prosent), SpareBank 1 Ringerike Hadeland (10 prosent) og SpareBank 1 Østfold Akershus (5 prosent). Selskapet har hovedkontor i Hamar i tillegg til regionkontorer på Lillestrøm, Lillehammer, Gjøvik og Fredrikstad.	Administrerende direktør SB1 Finans Østlandet.
SB1 Forretningspartner Østlandet	Datterselskap	Sparebank1 Forretningspartner Østlandet AS er et regnskaps- og kompetansehus med kontorer i Fredrikstad, Oslo, Lillestrøm, Kongsvinger, Elverum, Hamar, Moelv, Lillehammer og Tynset.	Administrerende Direktør SB1 Forretningspartner
Eiendoms megler 1 Innlandet	Datterselskap	EiendomsMegler 1 Innlandet AS er Innlandets ledende eiendomsmegler og har 13 kontorer i Innlandet og 1 kontor i Viken (Årnes). EiendomsMegler 1 er Norges største eiendomsmeglersamarbeid og er tilknyttet SpareBank 1-alliansen.	Administrerende direktør, Eiendomsmegler 1 Innlandet.
Eiendoms megler 1 Oslo Akershus	Datterselskap	EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS har Oslo og gamle Akershus fylke som sitt største nedslagsfelt for eiendomsmeglingsvirksomheten. Selskapet kommer inn under åpenhetslovens definisjon av større virksomhet og vil publisere en egen redegjørelse på foretakets hjemmeside.	Administrerende direktør, Eiendomsmegler 1 Oslo Akershus.

Aktsomhetsvurderinger i egen drift og leverandørkjede

Lovens formål er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Bankens største forretningsområde er utlån til kunder. Derfor vil vi i denne redegjørelsen også redegjøre for hvordan vi jobber med aktsomhetsvurderinger overfor våre bedriftskunder, selv om de ikke er «leverandører eller forretningspartnere som leverer produkter eller tjenester til virksomheten», og derfor ikke omfattet i vår redegjørelsesplikt.

Aktsomhetsvurderingene skal utføres regelmessig og stå i forhold til virksomhetens størrelse og art, konteksten virksomheten finner sted innenfor, og alvorlighetsgraden av og sannsynligheten for negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Nedenfor følger en kort redegjørelse for hvordan det arbeides med dette innen de relevante virksomhetsområdene. Redegjørelsen er inndelt i stegene i aktsomhetsmodellen for ansvarlig næringsliv fra OECD, og stegene i loven.

Ansvarlighet er forankret i våre retningslinjer

Hele konsernet er omfattet av våre:

- Generelle retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft¹
- Overordnede retningslinjer (policydokument) for arbeidstaker- og menneskerettigheter²

Se også følgende relevante retningslinjer (alle med aktive lenker):

- [Etiske retningslinjer](#)
- [Policy for anti-korrupsjon](#)
- [Program for bankens arbeid mot korrupsjon og bestikkelser](#)
- [Generelle retningslinjer samfunnsansvar og bærekraft - likestilling og mangfold](#)
- [Utvikling av medarbeidere](#)
- [Retningslinjer for å identifisere og motvirke interessekonflikter](#)
- [Helse, miljø og sikkerhet \(HMS\) i SpareBank 1 Østlandet](#)
- [Godtgjøringsordning i SpareBank 1 Østlandet](#)
- [Retningslinjer for godtgjøring til ledende personer](#)
- [Rutine for styregodkjenning av næringsvirksomhet, verv mm. for ledere](#)
- [Krav til samfunnsansvar for leverandører](#)
- [Markedsføringspolicy](#)
- [Økonomisk inkludering](#)

¹ <https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/ostlandet/omoss/samfunn/Generelle-retningslinjer-samfunnsansvar-og-baerekraft-26-05-21.pdf>

² [Overordnede retningslinjer \(policydokument\) arbeidstaker- og menneskerettigheter](#)

Aktivitet **Nærmere beskrivelse av hvordan vi jobber**

HR	I våre generelle retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft har vi nedfelt at vi ikke skal medvirke til brudd på menneskerettigheter, arbeidstakeres rettigheter og internasjonal rett (folkeretten). I tillegg er det forankret i overordnede retningslinjer for arbeidstager og menneskerettigheter, policy for likestilling og mangfold, rekrutteringspolicy, policy for personvern, policy for antikorrupsjon og etiske retningslinjer. ³ Våre policyer og arbeid med ansvarlighet gjenspeiles i rutiner og prosedyrer nedfelt i personal- og lederhåndbok. Ansvarlighet er også til dels forankret i hovedavtale og sentralavtale med fagforeningene. For å ivareta eventuelle brudd på policyer og retningslinjer har vi rutiner for håndtering av avvik, og egne rutiner for varsling.
Innkjøp	Ansvarlighet er forankret i anskaffelsesstrategi 2023-2024, utarbeidet av SpareBank 1 Utvikling, Allianceinnkjøp, i standard vedlegg om bærekraft/retningslinjer for bærekraft i innkjøp. i handlingsplan for bærekraftige anskaffelser i SpareBank 1 Alliansen 2023-2024 og i policy for innkjøp.
Kapital-marked	Kravene er forankret i retningslinjer for bærekraftig distribusjon og anbefaling av verdipapirfond i SpareBank 1 Østlandet. ⁴
IT-systemer	Vi benytter konsernets og SpareBank 1 Alliansens retningslinjer for innkjøp av produkter og tjenester. Vi benytter også standard leverandøravtale som Alliansen og konsernet bruker. Sikring av sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet er forankret i vedlegg 14, «Standardvedlegg om samfunnsansvar», i disse avtalene. Ved behov om rådgivning benytter vi bankens innkjøpsavdeling som støtte i denne prosessen.
Profilartikler	Markedsavdelingen har tett samarbeid med Innkjøpsavdelingen i banken, samt SpareBank 1-alliansen. Krav til bærekraftige profilartikler er nedfelt i felles avtale for SpareBank 1-alliansen. Vår hovedleverandør for profilartikler Strømmes Reklame, er medlem i Etisk handel Norge og arbeider med å redusere risiko for negativ påvirkning av miljø/klima, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet. Vi har en god og tett dialog med alle leverandører, og er tydelige på å etterspørre dette.
SB1 Finans Østlandet	Selskapet har vedtatt etiske retningslinjer, policy for anti-korrupsjon og konkurranserettspolicy. Det jobbes aktivt med ESG-risiko generelt i selskapet og spesielt i selskapets bærekraftsgruppe. Selskapet har implementert bærekraftsvurderinger som en del av kredittsaksoppsettet for bedriftsmarkedskunder. En ressurs fra selskapet deltar i konsernets bærekraftsråd. Selskapet har egne tillitsvalgte og samarbeidsutvalg for ivaretagelse av dialogen mellom ansatte, tillitsvalgte og ledelsen. Selskapet startet i 2022 et eget prosjekt for å forsterke fokuset på etterlevelse av åpenhetsloven.
SB1 Forretningspartner	Etiske retningslinjer og policy for anti-korrupsjon omhandler forventning til etisk oppførsel fra selskapets ansatte. Selskapet har verneombud, og har etablert Arbeidsmiljøutvalg for å sikre dialog mellom ansatte og ledelsen. De ansatte er representert i selskapets styre. Åpenhetsloven og bærekraft er ansett som et eget fagfelt med egen ansvarlig på området.
EM1, Innlandet	Etiske retningslinjer og policy for anti-korrupsjon omhandler forventning til etisk oppførsel fra selskapets ansatte. Selskapets styre har vedtatt egne retningslinjer for ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Bærekraft er en integrert del av selskapets strategi. Selskapet har verneombud og tillitsvalgt, og har etablert Samarbeidsutvalget (SAMU) for å sikre dialog mellom ansatt, tillitsvalgt og ledelsen.
EM1 Oslo Akershus	Våre etiske retningslinjer og policy for anti-korrupsjon omhandler våre forventninger til etisk oppførsel fra selskapets ansatte. Selskapets styre har vedtatt egne rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket og sanksjonsloven samt retningslinjer for ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Bærekraft er en integrert del av selskapets strategi. Selskapet har tillitsvalgte, og har etablert et Arbeidsmiljøutvalget (AMU) for å sikre dialog mellom ansatt, tillitsvalgt og ledelsen.

³ <https://www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer-og-rammeverk/sosiale-forhold.html>

⁴ <https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/ostlandet/omoss/samfunn/Retningslinjer-ansvarlig-distribusjon-verdipapirfond-2023.pdf>

Faktiske og potensielle negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold kartlegges og vurderes på følgende måte

Aktivitet	Nærmere beskrivelse av hvordan vi jobber
HR	Arbeidsmiljøet overvåkes gjennom egne undersøkelser. Vi gjennomfører også risikovurderinger av vårt arbeid med et inkluderende arbeidsliv. Vi har et eget system for avvik og varsling av kritikkverdige forhold. I tillegg er formelle og uformelle samarbeid med vernetjeneste og tillitsvalgte viktige kilder til informasjon. Finansbransjen er kjent for manglende likestilling. Gjennom vårt arbeid med Aktivitets og redegjørelsesplikten gjennomfører vi årlige analyser og risikovurderinger på likestillings og diskrimineringsområdet. For mer utfyllende informasjon henvises det til årsrapport og ARP rapport.⁵
Innkjøp	Som en del av aktsomhetsvurderingene har SpareBank 1 Utvikling, Allianceinnkjøp gjort en kategorivis risikovurdering av 249 eksisterende leverandører. Når det gjelder egne avtaler med leverandører har vi vurdert at det ikke er behov for videre oppfølging. Se mer utdypende informasjon i årsrapporten 2022, side 246-247.
Kapital-marked	Det gjennomføres en årlig bærekraftskartlegging av alle verdipapirfond som tilbys på SpareBank 1-alliansens plattform, og fondene merkes etter dette. Denne kartleggingen gjør det enklere for kundene å velge bærekraftig og bidrar til at vi på en effektiv måte allokere flere spare- og investeringskroner inn mot selskaper som har fokus på bærekraft. Fondene er analysert av alliansens uavhengige partner. Norsk lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon som bygger på EUs taksonomiforordning og offentliggjøringsforordning trådte i kraft i slutten av 2022. Denne inneholder krav til en klassifisering av fond som forvaltere må innrette seg etter. Fondsselskapene skal da klassifisere fondene sine i en av tre kategorier: artikkel 6, artikkel 8 eller artikkel 9, avhengig av fondets mal. Artikkel 6 fond er "fond uten spesielle krav til ESG-mal eller -faktorer". Artikkel 8 fond "fremmer ESG", artikkel 9 fond "har bærekraftige investeringer som formål". Vi jobber aktivt opp mot våre forvaltere for at flest mulig av fondene skal tilfredsstille kravene til å være klassifisert som artikkel 8 fond eller artikkel 9, de fleste av fondene vil trolig være ferdig klassifisert i løpet av 2023.
IT-systemer	Ikke spesiell vurdering for IT. Vi følger innkjøpsavdelingens retningslinjer. Ved avhending av brukt IT-utstyr, overføres dette til Greentech for videresalg eller resirkulering.⁶
Profil-artikler	Krav til sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet, er beskrevet i SpareBank 1-alliansens rammeavtale med gave- og profilleverandør Strømmes Reklame.
SB1 Finans Østlandet	Selskapet stiller krav til leverandør ved inngåelse av avtaler og leveranser, og det vil gjennomføres aktsomhetsvurderinger som et ledd i risikovurdering i den forbindelse.
SB1 Forretningspartner	Samme prosedyre som Finans Østlandet.
EM1, Innlandet	Selskapet stiller krav til leverandør ved inngåelse av avtaler og leveranser, og det er gjennomført aktsomhetsvurderinger i den forbindelse. Selskapet har kartlagt 148 leverandører og forretningspartnere, hvorav vurderingen viser at 33 av leverandørene og forretningspartnerne har noe eller økt risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet (risikoklasse 2). Eksempler på slike leverandører er markeds- og sponsoravtaler og Software as a Service (Saas) tjenester. Videre er 18 selskaper identifisert for ytterligere oppfølging (risikoklasse 3). Eksempler

⁵ <https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/ostlandet/omoss/investor/2023/ost-ARP-rapport-SB1O-2022.pdf>

⁶ <https://foxway.no/>

på slike leverandører er selskaper som leverer IT-utstyr, renholdstjenester og leverandører av kontorrekvisita.

**EM1 Oslo
Akershus**

Selskapet stiller krav til leverandør og forretningspartner ved inngåelse av avtaler og leveranser, og det er gjennomført aktsomhetsvurderinger i den forbindelse. Selskapet har kartlagt 234 leverandører og forretningspartnere, hvorav vurderingen viste at 60 av leverandørene og forretningspartnerne kunne ha noe eller økt risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet (risikoklasse 2). Videre er 9 selskaper identifisert for ytterligere oppfølging (risikoklasse 3). Eksempler på slike leverandører er selskaper som leverer IT-utstyr, renholdstjenester og leverandører av kontorrekvisita.

Disse egnede tiltak er iverksatt for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser basert på virksomhetens prioriteringer og vurderinger

Aktivitet	Nærmere beskrivelse av hvordan vi jobber
HR	Det vises til vår ARP rapport for en nærmere redegjørelse for tiltak i forbindelse med vårt arbeid med likestilling og diskriminering. ⁷ Vi har også et eget program for arbeid mot korrupsjon og bestikkelser, ⁸ samt kontinuerlig opplæring og arbeid med etikk.
Innkjøp	SpareBank 1 Utvikling, Allianceinnkjøp har fulgt opp nærmere 91 leverandører, og 43 av disse ble identifisert som aktuelle for ytterligere oppfølging. Det ble i 2021 gjennomført dybdeundersøkelser innen to innkjøpsområder: IT-utstyr og IT-tjenester. Allianceinnkjøps aktsomhetsvurdering, jfr. Årsrapport 2022, side 246-247, viser at det er behov for ytterligere oppfølging av tre anskaffelseskategorier: administrative anskaffelser, IT-relaterte anskaffelser og innkjøpsvolum. SpareBank 1 Utvikling valgte ut 12 enkeltleverandører for oppfølging i 2021-2022, innenfor følgende innkjøpsområder: kontormøbler, IT-systemer, IT-hardware og konsulent- og bemanningsselskaper.
Kapital-marked	Våre fond blir etter den initielle risikovurderingen delt inn i kategorier, og 95 prosent av fondene er innenfor de to beste interne ratingkategoriene, A og B. ESG-status i det enkelte fond er implementert som en del av produktstyringsprosessen og den årlige produktrevisjonen. For 2022 medførte det at en handfull verdipapirfond ble tatt ut av anbefalingslisten da de ikke oppfylte våre ESG-kriterier.
IT-systemer	Ikke spesiell vurdering for IT. Vi følger innkjøpsavdelingens retningslinjer.
Profil-artikler	Vi har en tett dialog med leverandør der vi jobber med bærekraft, sporbarhet og kvalitet. Vi har per nå et særskilt fokus på bruksverdi, lang levetid, redusert avfallsmengde og minst mulig plastemballasje.
SB1 Finans Østlandet	Selskapet deltar i de kvartalsvise etikkdryppene i konsernet hvor det gjennomføres ulike opplæringstiltak. Selskapet har også en representant i Etisk Råd i konsernet. Videre deltar også selskapet i organisasjonsundersøkelsene i konsernet. Selskapet følger også konsernets e-læringsmoduler rundt tematikken.
SB1 Forretningspartner	Selskapet gjennomfører årlig organisasjonsundersøkelse, for blant annet å kartlegge opplevd diskriminering. Rutiner og retningslinjer avverger negative konsekvenser. Selskapet stiller krav til leverandører, og vil avslutte eventuelle samarbeid dersom negative konsekvenser avdekkes.
EM1, Innlandet	Vi har kontinuerlig opplæring og arbeid med etikk, blant annet gjennom Etikkdrypp i konsernet. Virksomheten har verneombud og tillitsvalgt, er medlem i Finans Norge og har etablert Samarbeidsutvalget (SAMU) for å sikre dialog mellom ansatt, tillitsvalgt og ledelsen. Selskapet gjennomfører kontinuerlige organisasjonsundersøkelser, for blant annet å kartlegge opplevd diskriminering. Rutiner og retningslinjer er utformet for å avverge negative konsekvenser. Selskapet stiller krav til leverandører og forretningspartnere ved avtaleinngåelse.
EM1 Oslo/Aker shus	Vi har kontinuerlig opplæring og arbeid med etikk, blant annet gjennom Etikkdrypp i konsernet og det avholdes etikk-kurs for alle ansatte. Virksomheten har verneombud og har etablert et arbeidsmiljøutvalg (AMU) for å sikre dialog mellom ansatt, tillitsvalgt og ledelsen. Selskapet gjennomfører kontinuerlige organisasjonsundersøkelser, for blant annet å kartlegge opplevd diskriminering. Rutiner og retningslinjer er utformet for å avverge negative konsekvenser. Selskapet stiller krav til leverandører og forretningspartnere ved avtaleinngåelse.

⁷ <https://www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer-og-rammeverk.html>

⁸ <https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/ostlandet/omoss/samfunn/Program-for-arbeid-mot-korrupsjon-og-bestikkelser-2022.pdf>

Slik følger vi med på gjennomføring og resultater av tiltak

Aktivitet	Nærmere beskrivelse av hvordan vi jobber
HR	Gjennomføring av tiltak rapporteres i årsrapport ⁹ og ARP rapport. ¹⁰
Innkjøp	SpareBank 1 Utvikling vil følge opp faktisk risiko i leverandørkjeden for de leverandørene som er aktuelle. Leverandørene ble bedt om å dokumentere sine overordnede retningslinjer, handlingsplaner og faktisk risiko innen bærekraft i leverandørkjeden. I tillegg vil bærekraftarbeidet mot nye leverandører bli forsterket. Vi følger opp evt. nye lokale leverandører som det blir inngått avtaler med. SpareBank 1 Utvikling har fokus på aktsomhetsvurderinger som følge av åpenhetsloven ytterligere framover.
Kapital-marked	ESG-status i det enkelte fond er implementert som en del av produktstyringsprosessen og den årlige produktrevisjonen. Banken vil fortsette å prioritere bærekraftsfokuset i produktstyringsprosessen høyt inn i ny strategiperiode, 2022-2025. Vi vil fortsette vår påvirkningsprosess overfor fondsforvaltere både direkte og indirekte via vårt alliansesamarbeid. Dessuten vil vi tilpasse oss EUs klassifiseringssystem, og vi vil ha fokus på å anbefale verdipapirfond med god ESG-profil.
IT-systemer	Ikke spesiell vurdering for IT. Vi følger innkjøpsavdelingens retningslinjer.
Profil-artikler	Vi har regelmessige møter med leverandør og kundene våre for å evaluere produkter og hvordan de blir mottatt.
SB1 Finans Østlandet	Resultater av tiltak rapporteres i selskapets årsrapport. ¹¹ Videre følges organisasjonsundersøkelser opp og tiltak iverksettes dersom det anse å være behov for det.
SB1 Forretningspartner	Resultater fra organisasjonsundersøkelsen gjennomgås og danner grunnlag for videre tiltak i den enkelte avdeling. Selskapet har årlig internrevisjon ihht. internkontrollforskriften, hvor eventuelle svakheter i rutiner og rammeverk fanges opp.
EM1, Innlandet	Organisasjonsundersøkelser følges opp kontinuerlig, og tiltak iverksettes dersom det anses å være behov for det. Enkelte leverandører har blitt bedt om å dokumentere sine overordnede retningslinjer, handlingsplaner og faktisk risiko. Vi vil følge opp faktisk risiko i leverandørkjeden for de leverandørene som er aktuelle. Selskapet har årlig internrevisjon i henhold til internkontrollforskriften, hvor eventuelle svakheter i rutiner og rammeverk fanges opp.
EM1 Oslo Akershus	Organisasjonsundersøkelser sendes ut og følges opp kontinuerlig. Tiltak iverksettes dersom det anses å være behov for det. Enkelte leverandører har blitt bedt om å dokumentere sine overordnede retningslinjer, handlingsplaner og faktisk risiko mm. Vi vil følge opp faktisk risiko i leverandørkjeden for de leverandørene som er aktuelle. Selskapet har årlig internrevisjon i henhold til internkontrollforskriften, hvor eventuelle svakheter i rutiner og rammeverk fanges opp.

⁹ <https://www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/investor/arsrapport-2022.html>

¹⁰ <https://www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer-og-rammeverk.html>

¹¹ <https://www.sb1fo.no/content/918/Rapporter>

Slik har vi kommunisert med berørte interessenter og rettighetshavere om hvordan negative konsekvenser er håndtert

Aktivitet	Nærmere beskrivelse av hvordan vi jobber
HR	Ved håndtering av eventuelle brudd på policyer og retningslinjer skal partenes personvern og rettsikkerhet ivaretas. Hvis det oppdages brudd på system- eller organisasjonsnivå involveres fagforeninger og vernetjeneste. Eksternt rapporteres dette gjennom årsrapport og ARP rapport. ¹²
Innkjøp	Arbeidet beskrives og rapporteres gjennom årlig revidering av retningslinjer som publiseres på våre hjemmesider og gjennom detaljert beskrivelse i årsrapporteringen vår. Se eksempelvis årsrapport 2022, side 246-246.
Kapital-marked	Merkeordningen for fond ble lansert på våre digitale flater ultimo 2020, og den gir kundene tilgang til overordnet og detaljert bærekraftsinformasjon for det enkelte verdipapirfond. Dette gjør dem i stand til å ta hensyn til egne bærekraftspreferanser ved sparing/investering i verdipapirfond gjennom oss. I tillegg beskrives aktsomhetsprosessen i vår årsrapportering, se årsrapport 2022, side 70 og 71. ¹³
IT-systemer	Ikke spesiell rapportering for IT.
Profil-artikler	Prosessen blir beskrevet gjennom vår rapportering på markedsarbeid i årsrapporteringen, side 88-89. ¹⁴
SB1 Finans Østlandet	Eventuelle brudd vil rapporteres internt i konsernet og som en del av selskapets årsrapport. ¹⁵
SB1 For-retnings-partner	Samme prosedyre som Finans Østlandet.
EM1, Innlandet	Ved håndtering av eventuelle brudd på policyer og retningslinjer skal partenes personvern og rettsikkerhet ivaretas. Eventuelle brudd vil rapporteres internt til konsernet og til eget styre.
EM1 Oslo Akershus	Samme prosedyre som Eiendomsmegler Innlandet.

¹² <https://www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/investor/arsrapport-2022.html>

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ <https://www.sb1fo.no/content/918/Rapporter>

Slik sørger vi for eller samarbeider om gjenoppretting og erstatning der dette er påkrevd.

Aktivitet	Nærmere beskrivelse av hvordan vi jobber
HR	Vi forholder til diskrimineringslovgivningen og arbeidsmiljølov som bla sier noe om krav til fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Vi har flere fulltidstillitsvalgte og godt etablerte rutiner for å følge opp eventuelle saker som meldes. Vi involverer også de ansatte gjennom organisasjonsundersøkelser, opplæringstiltak, utviklingssamtaler og ulike aktiviteter på arbeidsplassen.
Innkjøp	Alle leverandørene har iflg. SpareBank 1 Utvikling, Allianseinnkjøp, retningslinjer m.m. på plass, mens færre har lagt frem handlingsplaner. Det blir da vanskelig å se hvilke konkrete områder den enkelte leverandør bør fokusere på for å redusere risiko. Det blir derfor et satsningsområde i 2022 å følge opp faktisk risiko i leverandørkjedene for de leverandører som alt er inkludert i undersøkelsen. Vi vil også be om mer informasjon/handlingsplaner for våre egne lokale leverandøravtaler. SpareBank 1 Utvikling har, jfr. Årsrapporten 2022, side 246-247, fokus på aktsomhetsvurderinger som følge av åpenhetsloven. Det er derfor satt opp en handlingsplan videre for 2023-2025, bl.a. fortsette arbeidet med å følge opp eksisterende leverandører, styrke oppfølging av nye leverandører, støtte og veilede avtaleansvarlige i både innkjøpsprosesser og leverandør oppfølging, forbedre rutiner og prosesser relatert til bærekraft ved innkjøp.
Kapital-marked	Dersom det avdekkes brudd på menneske- eller arbeidstakerrettigheter i en bedrift i ett av fondene som vi tilbyr våre kunder, så vil vi samarbeide med fondstilbyderen om gjenoppretting eller erstatning der dette er påkrevd.
IT-systemer	Ikke spesiell vurdering for IT. Vi følger innkjøpsavdelingens retningslinjer.
Profil-artikler	Blir vi kjent med brudd på menneske- eller arbeidstakerrettigheter hos en av våre leverandører vil vi samarbeide med den aktuelle leverandøren om gjenoppretting og erstatning der dette er påkrevd.
SB1 Finans Østlandet	Selskapet forholder seg til relevant lovgivning på området. På selskapets nettsider opplyses det om klageadgang. Selskapet er tilknyttet lovpålagt klageinstans.
SB1 Forretningspartner	Blir vi kjent med brudd på menneske- eller arbeidstakerrettigheter hos en av våre leverandører vil vi samarbeide med den aktuelle leverandøren om gjenoppretting og erstatning der dette er påkrevd.
EM1, Innlandet	Vi forholder oss til diskrimineringslovgivningen og arbeidsmiljølov som blant annet sier noe om krav til fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Vi har godt etablerte rutiner for å følge opp eventuelle saker som meldes. Vi involverer de ansatte gjennom organisasjonsundersøkelser, opplæringstiltak, utviklingssamtaler og ulike aktiviteter på arbeidsplassen. Blir vi kjent med brudd på menneske- eller arbeidstakerrettigheter hos en av våre leverandører vil vi samarbeide med den aktuelle leverandøren. Selskapet har ansvarsforsikring for sin eiendomsmevlingsvirksomhet. På våre nettsider opplyses det om klageadgang. Vi er tilknyttet lovpålagt klageinstans og har som praksis at vi etterkommer klageinstansen vedtak.
EM1 Oslo/Aker shus	Selskapet vil følge opp sine forpliktelser, dersom dette skulle bli aktuelt. Selskapet har ansvarsforsikring for sin virksomhet. På selskapets nettsider opplyses det om klageadgang. Selskapet er tilknyttet lovpålagt klageinstans og selskapet har som praksis at vi etterkommer klageinstansen vedtak.

Aktsomhetsvurderinger innen utlån til kunder, bedriftsmarkedet

Utlån til kunder forholder seg i denne sammenheng til tre relevante retningslinjer: «Overordnede retningslinjer (policydokument) arbeidstaker- og menneskerettigheter», «Retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft for bedriftsmarkedet» og «Etiske retningslinjer».¹⁶ I de overordnede retningslinjene står det at vi forventer at våre kunder:

- respekterer FN's konvensjon for menneske- og arbeidstakerrettigheter og sørger for ikke å bidra til brudd på disse, herunder ivaretar individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner.
- aktivt arbeider for å ikke bidra til rettighetsbrudd, eksempelvis gjennom aktsomhetsvurderinger, og søker å gjenopprette bruddene når de oppdages.
- respekterer ILOs åtte kjernekonvensjoner, som utgjør et minimum av rettigheter som skal respekteres i arbeidslivet. De deles inn i de fire hovedkategoriene forbud mot barnarbeid, organisasjonsfrihet, forbud mot diskriminering og forbud mot tvangsarbeid.
- har gode varslingssystemer for å melde brudd på forventninger, normer, lover og konvensjoner.

Vi gir ikke lån til selskaper som:

- på noen måte er involvert i utvikling, testing, produksjon, lagring eller transport av kontroversielle våpen eller komponenter eksklusivt beregnet på kontroversielle våpen, herunder klasevåpen, antipersonellminer, atomvåpen, kjemiske våpen og biologiske våpen.
- driver med produksjon av tobakksprodukter eller komponenter eksplisitt beregnet på slike produkter.
- driver med produksjon av pornografisk material.

Nye kunder

Vi vurderer nye kunder opp mot våre «Retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft for bedriftsmarkedet». Vurderingen av de nye kundene er særlig rettet mot:

- bransjer og typer aktiviteter vi ikke ønsker å finansiere
- risiko for brudd på arbeidsmiljø og arbeidstakerrettigheter
- brudd på menneskerettighetene
- risiko for manglende etterlevelse av lover blant annet innen økonomisk kriminalitet og hvitvasking

Med bakgrunn i bærekraftsvurderinger har vi i 2022 avslått forespørsel om finansiering fra et vesentlig antall kunder. Årsaken er som oftest bransjemessige utfordringer knyttet til sosiale forhold for arbeidstakere og hvitvaskingsrisiko eller mangelfull oppfyllelse av informasjonskrav knyttet til rutinene vi har for antihvitvasking. Dette gjelder primært mindre bedrifter som søker digitalt.

Eksisterende kunder

Bedriftsmarkedet har i 2022 hatt dialog om bærekraft med tilnærmet alle kunder som har søkt om finansiering, og vi har gjennomført grundige bærekraftsanalyser i rundt 710 lånesaker. Dette utgjør cirka 46 prosent av alle kunder med lånesak i 2022 og et engasjement på over én million kroner. 20 prosent av kundene har en tidligere analyse som ikke er eldre enn 1,5 år, og som fremdeles er dekkende. Dette er en økning fra 2021.

¹⁶ <https://www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer-og-rammeverk.html>

- 46 prosent grundig bærekraftsanalyse
- 20 prosent grundig bærekraftsanalyse fra før
- 34 prosent grunnleggende dialog om bærekraft

Analysene er primært rettet mot å avdekke bærekraftsrisikoen som en del av kredittrisikoen. Fysisk risiko for driftsmidler eller eiendommer vi har pant i, og risiko for bortfall av inntekter eller økte kostnader som følge av klimaendringer eller pålegg og forbud, er sentrale deler av en slik vurdering. Avdekket bærekraftsrisiko kan i noen tilfeller føre til at vi ikke ønsker å innvilge lånesøknader. Brudd på menneskerettigheter eller arbeidstakerrettigheter, som sosial dumping, er sentrale deler av en slik vurdering. Avdekket bærekraftsrisiko kan føre til at vi ikke ønsker å innvilge lånesøknaden. I analysene er det spørsmål om:

- ivaretagelse av natur og miljø
- sosiale forhold, arbeidstaker- og menneskerettigheter
- etterlevelse av lover/forskrifter for virksomheten som drives

I analysene støtter vi oss på kvalitets- og sertifiseringsordninger som bransjene selv har iverksatt, og på anbefalinger fra fagmiljøer. I tillegg vurderer vi kundens kunnskap, motivasjon og planer, samt avklarer eventuelle gjennomførte tiltak. Bevisstgjøring og motivering av kunder til bærekraftig omstilling er en viktig del av dialogen med kundene. På den måten viser vi også forretningsmulighetene i det bærekraftige skiftet.

I 2022 har bankene i SpareBank 1-alliansen, sammen med SpareBank 1 Utvikling laget en ny modul for bærekraftsanalyse for bedriftskunder. Modulen skal lette analysearbeidet, inkluderes enda bedre i behandlingen av lånesøknader og forbedre beslutnings- og analysegrunnlaget. Modulen ble pilottestet i fjerde kvartal, og opplæring og lansering skjer i januar 2023.